

MONITOR CHIŃSKI

MARZEC 2017

„Monitor Chiński” omawia i komentuje najważniejsze wydarzenia związane z aktualną sytuacją polityczną, gospodarczą i społeczną w Chinach, ze szczególnym naciskiem na działania Chin w regionie Europy Środkowej oraz działania zagraniczne chińskich władz lokalnych w prowincji Syczuan. Monitor opracował dr Bartosz Kowalski – analityk Ośrodka Spraw Azjatyckich.

MONITOR CHIŃSKI

MARZEC 2017

I. WYDARZENIA SZCZEBLA CENTRALNEGO

1 marca: **Singapur podpisze umowę o TTP?** Premier Lee Hsien Loong oświadczył, że po wycofaniu się Stanów Zjednoczonych z projektu Partnerstwa, udział Singapuru w TPP jest możliwy, pod warunkiem, że pozostałe 11 państw osiągnie w tym względzie porozumienie.

1-15 marca: **Dwie Sesje (*lianghui*).** W pierwszej połowie marca odbyły się równolegle, coroczne sesje Ogólnochińskiego Zgromadzenia Przedstawicieli Ludowych i Ludowej Politycznej Rady Konsultatywnej Chin (LPRKCh). W czasie konferencji prasowej zorganizowanej na zakończenie sesji, premier Li Keqiang starał się tonować emocje towarzyszące relacjom chińsko-amerykańskim w ostatnich miesiącach, podkreślając m.in., że Pekin nie jest zainteresowany wojnami handlowymi, a handel z Chinami tylko w ubiegłym roku pozwolił stworzyć w USA milion miejsc pracy. Li przypomniał również, że Pekin pracuje z ASEAN nad ustalaniem wspólnych „zasad postępowania” wobec sporów na Morzu Południowochińskim i nie chce powrotu do „zimnowojennych” podziałów. Premier ChRL zapewniał również, że „twarde lądowanie” gospodarki zostało powstrzymane, a wysiłki rządu skupią się na jej odbiurokratyzowaniu i tworzeniu nowych miejsc pracy dla absolwentów uczelni oraz osób zwolnionych podczas restrukturyzacji przemysłu. Li Keqiang odniósł się ponadto do relacji z UE, podkreślając, że w interesie Chin jest prosperująca i zjednoczona Europa z silnym euro.

Jak można było oczekiwać, „dwie sesje” nie przyniosły odpowiedzi na pytanie czy Xi Jinping przedłuży swoje urzędowanie poza zwyczajowy limit dwóch pięcioletnich kadencji (do 2022 r.) Jednak wyraźne podkreślanie znaczenia przywództwa Xi dla partii i państwa, a także niestabilnej sytuacji w otoczeniu międzynarodowym Chin, które dominuje w wypowiedziach polityków i przekazach medialnych wskazuje na taką ewentualność. Sygnałem, że niepisany system tranzycji władzy w ChRL może zostać złamany byłoby przedłużenie kadencji szefa antykorup-

DWIE SESJE

W marcu odbyły się coroczne sesje OZPL i LPRKCh, które stanowią wstęp do najważniejszego wydarzenia politycznego w Chinach w tym roku – 19. Zjazdu KPCh. Jesienny Zjazd wybierze nowy skład siedmioosobowego Politbiura, które będzie rządziło Chinami przez kolejne pięć lat.

cyjnej kampanii Xi, 68-letniego Wang Qishana w SK BP KPCh w czasie 19. Zjazdu jesienią br. Taka decyzja oznaczałaby, że Wang przekroczy partyjny wiek emerytalny (70 lat) w trakcie trwania drugiej kadencji.

5 marca: chiński budżet obronny wzrośnie w tym roku o 7% (1,3% PKB). To najniższy poziom wzrostu od 2010 r. Deklaracja chińskich władz kontrastuje z planami administracji amerykańskiej, która planuje zwiększyć tegoroczne wydatki na obronę o 9%. Szacuje się, że w 2015 r. Chiny wydały na zbrojenia trzykrotnie mniej (215 mld USD) od Stanów Zjednoczonych (596 mld USD). Dane dotyczące budżetu obronnego ChRL są jednak od wielu lat kwestionowane przez zachodnie rządy i instytucje analityczne jako zaniżone, zwłaszcza wobec toczącej się modernizacji ChAL-W i napięć na Morzu Południowochińskim. Sztokholmski Instytut Badań nad Pokojem (SIPRI) sugeruje, że wydatki wojskowe Chin są o 55% wyższe od deklarowanych.

Przy okazji przedstawienia budżetu obronnego, premier Li Keqiang skorygował również prognozy wzrostu PKB: w tym roku gospodarka będzie się rozwijała w tempie 6,5% (według wcześniejszych szacunków 6,5-7%).

6 marca: finalizacja procedur w sprawie rekordowej chińskiej inwestycji zagranicznej o wartości 43 mld USD. Planowane na koniec 2016 roku przejęcie przez China National Chemical Corporation szwajcarskiego potentata w branży agrochemicznej AG Syngenta weszło w etap zatwierdzenia przez chińskie organy regulacyjne. Strategicznie ważna dla największego rynku rolniczego świata transakcja zbiega się w czasie z przejęciem Monsanto przez Bayer oraz fuzji Dow Chemical z Du Pont.

11 marca: w wieku 96 lat zmarła Li Zhao. Li była wpływową żoną Hu Yaobanga, sekretarza generalnego KPCh (1982-1987) i reformatora, usuniętego ze stanowiska za sprzyjanie strajkom studenckim. Jego śmierć w kwietniu 1989 r. zaktywizowała protesty na placu Tian'anmen. Li i Hu poznali się w 1942 r. w czasie rewolucyjnej działalności w Yan'an. W pogrzebie pani Li na cmentarzu rewolucjonistów Babao shan, wzięło ścisłe kierownictwo KPCh: Xi Jinping i pozostałych sześciu członków Politbiura, a byli przewodniczący Jiang Zemin i Hu Jintao przystali wieńce żałobne. Ojciec Xi Jinpinga, Xi Zhongxun protestował przeciwko zdymisjonowaniu Hu Yaobanga w 1987 r., a także publicznie sprzeciwił się stłumieniu protestów na Tian'anmen dwa lata później, za co został usunięty z życia publicznego.

13 marca: Chiny zwiększą stan piechoty morskiej. Według ujawnionych informacji liczba chińskich marines wzrośnie z 20 do 100 tys. Oprócz potencjalnych misji bojowych na Morzach Południowo- i Wschodniocihńskim oraz Tajwanie, zwiększenie stanu piechoty związane jest z rosnącymi interesami zamorskimi Chin na bardziej oddalonych akwenach, w tym m.in. w portach w Dżibuti oraz w pakistańskim Gwadarze.

13 marca: Donald Trump spotka się z Xi Jinpingiem. Prezydent USA przyjmie chińskiego przywódcę w kurorcie Mar-a-Lago na Florydzie, prawdopodobnie w dniach 6-7 kwietnia.

13 marca: Boeing uruchamia produkcję w Zhoushan (prowincja Zhejiang). To pierwsza fabryka Boeinga poza Stanami Zjednoczonymi; będzie wytwarzać 100 samolotów modelu 737 rocznie.

19 marca: sekretarz stanu USA Rex Tillerson z wizytą Pekinie. W czasie spotkania z Xi Jinpingiem Tillerson wyraził stanowisko amerykańskie w tradycyjnym języku chińskiej dyplomacji: zaniechania konfliktów i konfrontacji (不冲突不对抗), wzajemnym poszanowaniu (相互尊重), współpracy *win-win* (合作共赢), które mają być osią rozwoju stosunków wzajemnych. Najbliższe tygodnie pokażą czy użycie takiego zestawu słów jest tylko retorycznym zabiegiem strony amerykańskiej służącym poprawie atmosfery i przygotowaniu gruntu pod kwietniowe spotkanie Xi-Trump czy sygnałem Waszyngtonu wysłanym w stronę amerykańskich sojuszników w Azji, że USA są skłonne uznać przywództwo Chin w regionie. Z drugiej strony, wobec groźb Tillersona ogłoszonych w Seulu wobec Korei Północnej, nie można wykluczyć, że Donald Trump chcąc odwrócić uwagę od problemów na arenie wewnętrznej zdecyduje się na eskalację konfliktu z reżimem Kim Dzong-Una, którego protektorem są Chiny. Choć władze w Pekinie ogłosiły w ubiegłym miesiącu zawieszenie importu północnokoreańskiego węgla jako kary za próby raketowe Pyonjangu, to należy wątpić, że restrykcje te odpowiadają deklarowanym. Władze w ChRL nie są skłonne dopuścić do całkowitego załamania gospodarczego reżimu na Północy, ponieważ oznaczałoby to uchodźczy exodus na tereny Mandżurii, a w szerszej perspektywie mogłoby doprowadzić do zainstalowania w Pyonjangu proamerykańskiego reżimu.

20 marca: Chiny mają już ponad 100 miast powyżej miliona mieszkańców. Do 2025 r. liczba ta może się zwiększyć nawet dwukrotnie. Po pierwsze, przenoszenie się ludzi z miasta na wieś jest efektem działań rządu chińskiego (m.in. przez liberalizację systemu *hukou*), dążącego do osiągnięcia współczynnika urbanizacji na poziomie 60% w 2020 r. (obecnie 56,1%). Po drugie, zwiększanie się populacji chińskich miast ma związek z rozwojem Chin Zachodnich, gdzie przenoszą się liczne fabryki z prowincji nadmorskich i środkowych w poszukiwaniu tańszej siły roboczej i mniej restrykcyjnie egzekwowanych przepisów dotyczących ochrony środowiska.

21 marca: spotkanie Xi Jinpinga z Benjaminem Netanjahu w Pekinie. W czasie wizyty izraelskiego premiera stosunki dwustronne podniesiono do rangi „innovacyjnych całościowych relacji partnerskich” (创新全面伙伴关系). Tym samym Izrael stał

się drugim państwem, po Szwajcarii, którego relacje z Chinami mają status „innovacyjnych”.

22 marca: nowi członkowie Azjatyckiego Banku Inwestycji Infrastrukturalnych (AIIB). Rada Gubernatorów zatwierdziła wnioski o przyjęcie w swój poczet 13 nowych członków: Afganistan, Armenię, Fidżi, Hongkong, Timor Wschodni, Belgię, Kanadę, Etiopię, Węgry, Irlandię, Peru, Sudan i Wenezuelę. Tym samym liczba państw wchodzących w skład AIIB wzrośnie do 70. Z grupy najbogatszych państw świata G7, jedynie Stany Zjednoczone i Japonia nie zgłosiły swej akcesji do struktur tej kierowanej przez Chiny instytucji finansowej.

23 marca: Sinopec przejmuje aktywa Chevronu w RPA i Bostwanie. Przedmiotem wartej 900 mln USD transakcji są należące do amerykańskiego potentata naftowego stacje benzynowe, rafinerie oraz 220 sklepów typu convenience store i magazynów.

26 marca: Carrie Lam nową Chief Executive w Hongkongu. 59-letnia Lam była w czasie kampanii wyborczej kandydatką preferowaną i wspieraną przez Pekin.

II. CHINY I EUROPA ŚRODKOWO-WSCHODNIA

1 marca: budowa chińskiego parku przemysłowego w Serbii. Jak podało serbskie ministerstwo rolnictwa, projekt zrealizuje China Road and Bridge Corporation (CRBC). Przedsiębiorstwo to jest obecnie zaangażowane w budowę autostrady Bar-Boljare, która stanie się częścią korytarza komunikacyjnego łączącego Belgrad z Morzem Adriatyckim.

Bliskie finalizacji wydaje się być również przejęcie przez kapitał chiński serbskiego miedziowego kombinatu metalurgiczno-hutniczego RTB Bor. Przypuszcza się, że prywatyzacja odbędzie się na podstawie modelu zastosowanego przy przejęciu bazy metalurgicznej Żelazara Smederevo przez chiński Hesteel Group w 2016 r. Ogłoszenie transakcji nastąpi prawdopodobnie przy okazji wizyty premiera Tomislava Nikolicia w Chinach, która odbędzie się przed zakończeniem jego kadencji w maju br.

2 marca: A123 Systems LLC otwarło fabrykę w czeskiej Ostrawie. Firma specjalizuje się w produkcji akumulatorów litowo-jonowych jest spółką córką Wanxiang Group (万向集团). W ceremonii otwarcia udział wzięli m.in. szef czeskiego MSZ, ambasador ChRL w Czechach Ma Keqing oraz przedstawiciele europejskich koncernów samochodowych. Fabryka w Czechach skupi się na produkcji akumulatorów rozruchowych 12V oraz 48V dla systemów hybrydowych.

27 lutego - 6 marca: wizyta wicemarszałka Senatu Grzegorza Czeleja w Chinach. Program wizyty w Pekinie obejmował przede wszystkim spotkania polityczne w tym m.in. z przewodniczącym Stałego Komitetu OZPL Zhang Dejiangiem, rozmowy z wiceprzewodniczącym Stałego Komitetu OZPL Wang Chenem oraz wiceprzewodniczącym Komitetu Krajowego LPRKCh Wang Jiarui'em. Natomiast perspektywie udziału polskich firm w realizacji projektów inwestycyjnych w Azji poświęcone było spotkanie z prezesem AIIB Jin Liqunem. Ponadto, podczas spotkania z wiceprezesem Chińskiej Rady Promocji Handlu Międzynarodowego (odpowiada w Chinach za sprawy związane z wystawami światowymi) Grzegorz Czelej przekonywał do poparcia kandydatury Łodzi na gospodarza EXPO 2022. W prowincji Hunan, oprócz spotkań z przedstawicielami regionalnych władz, polska delegacja odwiedziła działające w Changsha i okolicach strefy przemysłowe oraz strefę wolnocłową. Przy okazji wizyty podpisano również porozumienie o współpracy między Uniwersytetem Medycznym w Lublinie i Uniwersytetem Wenzhou (prowincja Zhejiang). Planowane jest również podpisanie umowy między Katolickim Uniwersytetem Lubelskim i Xi'an International Studies University, gdzie zostanie otwarty kolejny wydział polonistyczny w Chinach. Łącznie pięć nowych ośrodków akademickich uruchomi w najbliższym czasie czteroletnie programy nauczania języka polskiego na poziomie licencjackim: dwie uczelnie z Syczuanu, jedna z Tianjinu, Szanghaju i Xi'anu.

7 marca: rekordowe chińskie inwestycje nad Wisłą w 2016 r. Na przejęcia i tworzenie nowych chińskich firm w Polsce chińscy inwestorzy wydali w ubiegłym roku nawet około 600 mln USD, to więcej niż przez ostatnie 16 lat. Największe transakcje w 2016 r. to przejęcie przez China Everbright spółki Novago z Mławy za kwotę 140 mln USD (ochrona środowiska) oraz otwarcie w Gdańsku prototypowni przez Chunxing Group (komponenty aluminiowe). Zdaniem Jakuba Jakóbowskiego z Ośrodka Studiów Wschodnich, Polska jest jednak na uboczu chińskiej ekspansji inwestycyjnej. Według danych, zliczanych operacja po operacji, inwestycje w całej Europie w 2016 r. wyniosły około 35 mld euro, z czego tylko w Niemczech około 11 mld euro.

9 marca: wywiad ambasadora RP Mirosława Gajewskiego dla cji „Xinhua”. Szef polskiej placówki dyplomatycznej w Pekinie podkreślił, że do najbardziej dynamicznie rozwijających się obszarów współpracy polsko-chińskiej należy edukacja i turystyka. Od 2009 r. liczba chińskich studentów w Polsce wzrosła czterokrotnie, a w ubiegłym roku nasz kraj odwiedziło 90 tys. turystów z Chin i Hongkongu (o 1/3 więcej niż w 2015 r.) Ambasador Gajewski wskazał również na potrzebę realizacji postanowień zawartych w umowach wzajemnych w takich dziedzinach jak: infrastruktura, logistyka, telekomunikacja i transport.

20 marca: China Security&Fire zapłaci Value4Capital 110 mln EUR (470 mln zł) za lidera rynku ochrony w Polsce – Konsalnet. Podpisanie ostatecznej umowy planowane jest w lecie br.

22 marca: Chiny czołowym inwestorem na węgierskim rynku nieruchomości. Chińczycy kupili w ubiegłym roku 1213 z wszystkich 3163 nieruchomości sprzedanych podmiotom zagranicznym na Węgrzech w ubiegłym roku. Na drugim miejscu znajdują się Rosjanie (446).

III. WIADOMOŚCI SYCZUAŃSKIE

1 marca: uruchomienie towarowego połączenia kolejowego Chengdu-Mińsk. W pierwszym składzie, który wyruszył na Białoruś znalazły się przede wszystkim części zamienne dla mińskiej fabryki samochodów Geely. Przejazd do stolicy Białorusi będzie zajmował 12 dni. Tym samym zainaugurowano północną nitkę szlaku kolejowego Chengdu-Europa, która obejmuje państwa WNP i Europy Wschodniej. Do końca 2017 roku planuje się przejazd 150 pociągów. Trasę Chiny-Europa (Chengdu-Europa) uruchomiono w kwietniu 2013 r. od połączenia z Łodzią. W tym roku planowany jest przejazd tysięcznego pociągu oraz uruchomienie południowej nitki do Turcji.

15 marca: uruchomienie połączenia lotniczego Chengdu-Los Angeles. Trwające 13 godzin loty (dwa razy w tygodniu) obsługuje linia Hainan Airlines przy wykorzystaniu Dreamlinerów „Kung-fu panda”. To pierwsze bezpośrednie połączenie lotnicze między Los Angeles i miastem w zachodnich Chinach i druga bezpośrednia linia między Chengdu i Stanami Zjednoczonymi. Połączenie ma ogromny potencjał turystyczny. Miasto Aniołów jest najchętniej odwiedzanym przez Chińczyków miastem w Stanach Zjednoczonych; w ubiegłym roku odwiedziło je milion chińskich turystów.

21-22 marca: promocja polskiej żywności w Chengdu i Chongqing koordynowana przez WPHiA w Pekinie. Głównym wydarzeniem był udział w 96. edycji targów China Food & Drinks Fair (CFDF; *Tangjiuhui* 糖酒会). CFDF w Chengdu to najważniejsze targi importowanej żywności w środkowych Chinach, i najważniejsze targi wyrobów alkoholowych w całych Chinach. Oprócz zagranicznych firm wystawiają się także na nich znani importerzy żywności. Liczba odwiedzających jest większa niż na innych, bardziej znanych imprezach targowych w tej branży, takich jak SIAL China w Szanghaju, czy HKTDC FoodExpo w Hongkongu. W spotkaniach koordynowanych z lokalnymi importerami wzięło udział kilkanaście firm oferujących polską żywność.

23 marca: gubernator kraju środkowoczeskiego Jaroslava Pokorná Jermanová z wizytą w Syczuanie. Jermanová spotkała się m.in. z wicegubernatorem

Syczuanu Yin Li, z którym omówiła kwestie dotyczące współpracy wzajemnej m.in. dotyczące inwestycji, wymiany edukacyjnej i turystyki.

IV. WIADOMOŚCI Z GUANGDONGU

10 marca: kantońskie China Southern Airlines uruchamiają połączenie z Meksykiem. Loty na trasie Kanton-Vancouver-Mexico City, które rozpoczną się 10 kwietnia są pierwszym połączeniem CSA z Ameryką Łacińską. Pod względem liczby przewożonych pasażerów CSA są największą linią lotniczą w Azji i szóstą na świecie. Ponadto, jak ujawnił Bloomberg, warte 200 mln USD udziały w CSA zamierza nabyć największa linia lotnicza na świecie – American Airlines, którego przychody w ostatnich 12 miesiącach wyniosły ponad 40 mld USD. Ta relatywnie niewielka dla amerykańskiego przewoźnika transakcja, pozwoli na zwiększenie przydziałów czasu na chińskich lotniskach. Ruch turystyczny pomiędzy oboma krajami stale rośnie, zwłaszcza po wprowadzeniu ułatwień wizowych w ubiegłym roku.

13-14 marca: Kanton na roadshow w Stanach Zjednoczonych. Spotkania promujące grudniowe 2017 Fortune Global Forum, którego gospodarzem będzie stolica Guangdongu, odbyły się w Nowym Jorku i Waszyngtonie. W spotkaniach wzięli udział przedstawiciele takich firm jak FedEx, McKinsey i WPP. CEO FedEx Fred Smith, którego firma utworzyła w 2006 r. hub logistyczny na obszar Azji i Pacyfiku, mówił o potencjale dla amerykańskich firm, zwłaszcza w sektorze transportu i logistyki, jaką przynosi reorientacja chińskiej gospodarki proeksportowej na prokonsumpcyjną.

22 marca: byli premier Malezji Abdullah Badawi z wizytą w Kantonie. Z malezyjskim politykiem spotkał się gubernator Guangdongu Ma Xingrui. Strony podkreśliły znaczenie współpracy lokalnej dla rozwoju stosunków chińsko-malezyjskich m.in. w takich obszarach jak handel, turystyka, edukacja i inwestycje.

23 marca: spotkanie Hu Chunhua z szefem gabinetu premiera Izraela Elim Gronerem. Sekretarz KPCh w Guangzhou i członek Politbiura KC KPCh, podkreślił pogłębianie stosunków izraelsko-chińskich w obszarze innowacji, oraz znaczenie współpracy prowincji z Izraelem w dziedzinie badań i edukacji. W grudniu 2015 r., to właśnie w Guangdongu otworzył swoją placówkę pierwszy izraelski uniwersytet w Chinach – Technion-Israel Institute of Technology.

KOMENTARZ

1. Na szczeblu centralnym należy przede wszystkim odnotować fakt, że na początek kwietnia zostało zaplanowane spotkanie Donalda Trumpa z Xi Jinpingiem. Chociaż po wizycie chińskiego przywódcy w Stanach Zjednoczonych nie można się spodziewać przełomu w relacjach amerykańsko-chińskich, to w perspektywie wzajemnych utarczek z ostatnich miesięcy ważne jest, że do spotkania w ogóle dojdzie. Oprócz statusu Tajwanu (polityki jednych Chin), który jest najczulszym punktem chińskiej dyplomacji, do najbardziej drażliwych i naglących kwestii w relacjach dwustronnych należą m.in: północnokoreańskie próby raketowe i rozpoczęcie instalacji amerykańskiego systemu przeciwraketowego THAAD na Południu, handel, polityka walutowa oraz sytuacja na Morzu Południowochińskim. Przedstawiciele administracji Trumpa ujawnili, że w grudniu ub. r. Barack Obama zablokował sprzedaż Tajwanowi uzbrojenia o wartości 1 mld USD. Chociaż, nie sprecyzowano czy decyzja ustępującego prezydenta miała związek z rozmową Trumpa z Tsai Ing-wen z 2 grudnia, to wskazuje się, że dostawy uzbrojenia na wyspę zostaną wznowione; najpewniej już po spotkaniu Trump-Xi.

Rozmieszczenie systemu THAAD w Korei Południowej wywołało ostrą reakcję w Pekinie, który demonstruje swoje niezadowolenie stosując presję gospodarczą na Seul. Chociaż władze Korei Południowej argumentują, że THAAD ma przede wszystkim służyć do przechwytywania północnokoreańskich rakiet średniego zasięgu, to ChRL stoi na stanowisku, że instalacja zagraża również północno-wschodnim obszarom Chin. Chińscy konsumenci, inspirowani również przez władze, zaczęli manifestować swoje wzburzenie poprzez bojkot południowokoreańskich towarów i produktów przemysłu rozrywkowego. Obiektem szczególnej niechęci stał się – obecny w ChRL od 1994 r. – koreański konglomerat handlowy Lotte, który sprzedał koreańskiemu ministerstwu obrony działkę pod instalację THAAD. Zamkniętych jest już łącznie 4/5 wszystkich supermarketów tej firmy w Chinach. W lutym Lotte musiało wstrzymać budowę kompleksu nieruchomości o wartości 2,6 mld USD w Shenyangu (prowincja Liaoning), po tym jak władze lokalne zakwestionowały certyfikat bezpieczeństwa. Co więcej, podobnie jak w przypadku Tajwanu po zaprzysiężeniu dystansującej się od ChRL prezydent Tsai Ing-wen, Pekin zaczął stosować presję ekonomiczną na Koreę Południową przez ograniczanie zorganizowanych wyjazdów turystycznych. Chińskie retorsje mogą przynieść poważne konsekwencje gospodarcze, ponieważ w ubiegłym roku jedna czwarta południowokoreańskiego eksportu (124 mld USD) została skierowana na rynek chiński. W przypadku Tajwanu to aż 39% (109 mld USD).

2. W Europie Środkowo-Wschodniej pojawiły się doniesienia o planach przejęcia Konsalnet – lidera rynku ochrony w Polsce, przez China Security&Fire (中安消) za sumę 110 mln EUR (470 mln zł). To jedna z największych chińskich inwestycji nad Wisłą. W szerszej perspektywie przejęcie polskiej firmy stanowi kolejny krok eks-

pansji China Security&Fire (państwa chińskiego) w sektorze usług ochrony, po wykupieniu podobnych firm w Hongkongu, Macao, Tajlandii i Australii. Jeśli transakcja dojdzie do skutku, Polska stanie się przyczółkiem do wejścia na rynek europejski, na którym Chiny do tej pory nie były obecne. Ten cel jest deklarowany przez przedstawicieli firmy explicite, jako element budowy „Pasa i Szlaku”. Natomiast poważną barierą dla planów ekspansji na rynku polskim chińskiej spółki, może być uzyskanie certyfikatu bezpieczeństwa dopuszczającego firmy do ochrony obiektów przemysłowych i wojskowych.

3. W kontekście Chin Zachodnich i Guangzhou uwagę zwracają wyniki raportu UNDP na temat 35 największych chińskich miast w 2016 roku. Według wskaźnika rozwoju społecznego HDI, opisującego stopień rozwoju na płaszczyźnie długości życia, edukacji i dochodu, Kanton zajął pierwsze miejsce w Chinach. Chengdu znalazło się w tym zestawieniu dopiero na 21 miejscu, natomiast Chongqing na przedostatniej pozycji. Odległość w rankingu dzieląca miasta położone we wschodniej i zachodniej części państwa dowodzi skali utrzymujących się ogromnych dysproporcji rozwojowych między pasem nadmorskim i Chinami wewnętrznymi. Choć pod względem PKB na mieszkańca czołowe ośrodki miejskie Chin Zachodnich zajmują miejsca w pierwszej dziesiątce (w 2015 r. Chongqing szóste, Chengdu ósme), to na płaszczyźnie jakości życia Wschód i Zachód kraju dzieli przepaść, którą trudno będzie szybko zniwelować.

4. Kontrowersje w kontekście zachodniej nitki „Pasa i Szlaku” budzi deklaracja Erika Prince’a, byłego szefa firmy ochroniarskiej Blackwater, a obecnie prezesa zarejestrowanej w Hongkongu Frontier Services Group (FSG), na temat planowanego otwarcia dwóch baz szkoleniowych w Chinach. Szef FSG, której największym inwestorem jest chiński konglomerat CITIC Group, jest byłym żołnierzem amerykańskich sił specjalnych Navy SEALs i współpracownikiem CIA, zamieszany w skandale związane z operacjami Blackwater w Afryce i na Bliskim Wschodzie, obecnie podejrzanym o współpracę z wywiadem ChRL, który miał m.in. finansować operacje Prince’a w Libii za pośrednictwem Bank of China. Niespełna 47-letni Prince jest również bratem urzędującej Sekretarz Edukacji USA Betsy DeVos i stronnikiem wpływowego doradcy Donalda Trumpa – Stephena Bannona.

Działające dotychczas w Afryce FSG, chce poszerzyć geograficzne spektrum działania firmy o państwa położone na trasie „Jednego Pasa, Jednego Szlaku”. W rozmowie z chińskim dziennikiem „Global Times” Prince stwierdził, że „korytarz północno-zachodni obejmuje Kazachstan, Uzbekistan, Pakistan i Afganistan, a korytarz południowo-zachodni Mjanmę, Laos, Tajlandię oraz Kambodżę”. Bazy FSG zostaną rozlokowane na pograniczu Chin: w Xinjiangu i Yunnanie a więc obszarach o dużej koncentracji muzułmańskich grup oskarżanych przez Pekin o terroryzm, aktywnych nie tylko w Chinach, ale w szerszej – transgranicznej – perspektywie w Azji Centralnej i Azji Południowo-Wschodniej. Można zatem przypuszczać, że władze Chin kierują się w tym względzie chęcią ścigania osób uznawanych za terrorystów, a nawet

siłowego oddziaływania na sytuację poza własnymi granicami, nie narażając się przy tym na zarzuty o działanie poza swoim terytorium ergo nie naruszając żelaznej (co nie znaczy nie dopuszczającej wyjątków) zasady chińskiej polityki zagranicznej: „nieingerowania w sprawy innych państw” zgodnej z ideami „pokojowego współistnienia” Pancha Shila, do której przywiązanie Pekin eksponuje również w ramach „Pasa i Szlaku”. Ta ostrożna postawa ulega obecnie redefinicji wobec rosnącej aktywności zagranicznej chińskich podmiotów gospodarczych za granicą i zwiększającej się liczbie chińskich obywateli w niemal każdym zakątku świata.

OŚRODEK
SPRAW
AZJATYCKICH

RAPORTY OPINIE DORADZTWO

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

